Klapalekiana, **40**: 159-162, 2004
ISSN 1210-6100

## INFORMACE

Výbor České entomologické společnosti, Viničná 7, 128 00 Praha 2
Redakce časopisu Klapalekiana, Viničná 7, 128 00 Praha 2
Občanské sdružení Mladá, Lipník 25, 294 43 Čachovice
Společnost pro ochranu motýlů, Mgr. Vladimír Vrabec, Na Magistrále 768, 280 02 Kolín II
Arnika – Centrum pro podporu občanů, Chlumova 17, 130 00 Praha 3
Ministerstvo životního prostředí ČR, Odbor ochrany přírody, Mgr. Radko Samek, Vršovická 65, 100 01 Praha 10
Krajský úřad Středočeského kraje, k rukám Ing. J. Štuklové, odbor životního prostředí, Zborovská 11, 150 21 Praha 5

**Věc: Stanovisko k článku pod názvem „Stanovisko České společnosti entomologické k materiálu Boháč J.: Vyjádření k entomologickému průzkumu a posouzení rizik ohrožení fauny bezobratlých bývalého VVP Milovice – Mladá v souvislosti s předpokládanou výstavbou zkušebního polygonu Škoda auto a.s." podepsaný J. Vitnerem a J. Farkačem (Klapalekiana, 2003, 1-3, p. 160-165)**

Jan Vitner a Jan Farkač se pokusili zpracovat podrobnou analýzu mého vyjádření k entomologickému průzkumu v lokalitě bývalého VVP Milovice-Mladá v souvislosti s tehdy předpokládanou výstavbou zkušebního polygonu. Celkový závěr tohoto jejich elaborátu je konstatování, že můj text je zavádějící a bezobsažný a že bylo dokonce záměrně manipulováno s daty. S tímto jejich závěrem zásadně nesouhlasím a na svoji obranu uvádím následující fakta:

1/ Bohužel musím konstatovat, že celý text J. Vitnera a J. Farkače obsahuje řadu nepravdivých a zkreslených informací či argumentů a spekulací, které záměrně zkreslují moje vyjádření. **Některé části mého textu jsou dokonce zcela opomíjeny** s poukazem na jejich tak zvanou bezobsažnost. **Čtenář však nemá možnost se s ním seznámit**, protože text publikován nebyl a nemůže tedy určit, zda je bezobsažný či nikoliv a jak je významný z hlediska posuzované problematiky. Je tak záměrně uváděn v omyl. **Zcela opomíjeny jsou zejména tyto části mého textu**: Fragmentace biotopů, Úhyn bezobratlých živočichů na silnicích, Pozitivní vliv pásů zeleně kolem komunikací na bezobratlé živočichy, Komunikace a jejich okolí jako migrační cesty pro bezobratlé a Zvýšení bezpečnosti a průchodnosti silnic pro organismy. Domnívám se, že právě tyto záměrně J. Vitnerem a J. Farkačem vynechané kapitoly mohly významným způsobem přispět k hodnocení rizik daného záměru pro bezobratlé a k navržení opatření, jak případným negativním vlivům předcházet.

2/ Jako na **nepravdivé a zkreslující musím poukázat na následující argumenty J. Vitnera a J. Farkače:**

- Nepravdivé je pochybování o tom, že Doplněk dokumentace EIA byl zpracován standardním způsobem (body 1 a 2, str. 161). Musím trvat na tom, že z hlediska bezobratlých byl **Doplněk zpracován nadstandardním způsobem** (viz rozsáhlý elaborát

V. Vrabce a kol. (2002), který J. Vitner a J. Farkač dobře znají). Tento průzkum byl finančně podpořen společností Auto Škoda a.s. (J. Vitner a J. Farkač uvádějí v bodě 5 na str. 161, že to není pravda a zároveň uvádějí, že jsem o tomto záměrně mylně informoval). Nepravdivost informací J. Vitnera a J. Farkače mohu dokázat průkazným materiálem (Smlouva o dílo).

- V žádném případě netvrdím, že dané území VVP Milovice nebylo důkladně prozkoumáno z hlediska mikrolepidopter (J. Vitner, J. Farkač, bod 5, str. 161). V textu výslovně uvádím to, že celé území Čech je u těchto skupin málo prozkoumáno (záměrné zkreslení mého textu J. Vitnerem a J. Farkačem).
- Mylné je tvrzení J. Vitnera a J. Farkače o nepravdivosti mého konstatování o podrobnosti průzkumů v daném území (bod 3). Autoři sami udávají, že entomologicky lépe prozkoumáno než VVP Milovice je v ČR jen území Hl. města Prahy a biosférické rezervace Pálava. **To samo o sobě potvrzuje mé tvrzení, že VVP Milovice patří k nejlépe entomologicky prozkoumaným územím v ČR.**
- Nepravdivé je tvrzení J. Vitnera a J. Farkače o tom, že je chybný můj výčet rukopisů a publikací poukazující na podrobnost průzkumů bezobratlých v Doplňku hodnocení vlivů na životní prostředí (bod 4 na str. 161). Autoři sami udávají dostatek argumentů o důkladnosti entomologického průzkumu v daném území (i inventarizační průzkumy jsou průzkumy). **Pro účely EIA byl entomologický výzkum proveden nadstadardně.** Jistě nebyl proveden průzkum dalších skupin, např. průzkum chvostoskoků, hlístic, pancířníků atd. Z hlediska posuzování vlivů na životní prostředí je však v Evropě standardně používán systém bioindikátorů (Ben ten Brink & Brian Groombridge, 2000), protože žádná instituce u nás není schopná provést naprosto úplný inventarizační průzkum biodiverzity na tak velkém území jako je studovaný bývalý VVP. Výzkum ostatních skupin však jistě může pokračovat další roky zejména s ohledem na změny biotopů, ke kterým bude během sukcese na plochách bývalého VVP docházet.
- Průzkum v rámci ČR málo známých skupin hmyzu není mnou dehonestován (Vitner, Farkač, bod 6), ale je prostě konstatováno, že celé území ČR je u těchto skupin málo prozkoumáno.
- Není pravda, že se některé chráněné druhy podle zákona nevyskytují v blízkém okolí VVP Milovice. V loňském roce byl prokázán např. výskyt střevlíka *Calosoma inquisitor* a motýlů *Apatura iris* a *A. ilia* v lokalitách přímo sousedících se zájmovým územím (Luštěnice).
- U hodnocení antropogenního ovlivnění společenstev čeledi Carabidae a Staphylinidae nejde v žádném případě o účelovou manipulaci, srovnávání nesrovnatelných souborů a zamlčování faktů. U Carabidae jsou řádně uvedeny literární odkazy, které jsou citovány v literatuře a jsou dobře přístupné veřejnosti. Podobně je tomu u drabčíkovitých kromě manuskriptu o společenstvu VVP. Seznam drabčíků VVP je zpracován a nebyl předán J. Vitnerovi a J. Farkačovi, protože celý záměr výstavby polygonu byl stažen z programu a tudíž ukončen.
- Srovnání společenstev střevlíků biotopů skalních stepí s biotopy VVP Mladá není neseriozní jak uvádí J. Vitner a J. Farkač (p. 162, doporučují srovnání s nížinnými lučními nebo stepními biotopy srovnatelného typu). Podle publikace Farkač, Hůrka (2003) zabývající se hodnocením biotopů na základě zjištění prezentace indikačně významných

druhů střevlíkovitých jsou v **přehledu uvedeny v jedné skupině střevlíkovití suchých trávníků, stepí, skalních stepí (!!), úhorů a pastvin.** J. Vitner a J. Farkač tedy záměrně zkreslují mnou dobře volené srovnání.

- Je pravda, že u drabčíkovitých nebylo dosud publikováno rozdělení druhů do skupin podle jejich citlivosti k antropogenním vlivům. V současnosti je však mnou zpracováno a připravováno pro metodiku AOPK (Praha), kde je také uloženo.
- Hlavní chybou dříve předkládaných elaborátů J. Vitnera J. Farkače u střevlíkovitých byla absence jakékoli analýzy společenstev z hlediska jejich antropogenního ovlivnění a srovnání těchto výsledků s jinými pracemi. Nechci spekulovat, že tak bylo učiněno záměrně. Srovnání výsledků struktury společenstev střevlíků VVP Milovice na základě materiálů Moravce a Voničky (2000) se společenstvy analyzovanými Hůrkou et al. (1996) je podle mého názoru možné (je pravda, že při kratším výzkumu může být chyba určení stupně antropogenního ovlivnění větší) a je pořád lepší než žádné. Je pravda, že jsem nesehnal práci J. Rejska, která byla publikována v málo dostupném lokálním časopise Vlastivědný Zpravodaj Polabí. Je pravda, že byla chybně spočítána procenta u vyčíslení jednotlivých ekologických skupin střevlíků z dat Moravce a Voničky. V žádném případě to však nebylo provedeno záměrně jak spekulují J. Vitner a J. Farkač. J. Vitner a J. Farkač dopočítali a dodělali to, co bylo započato mnou a došli zahrnutím dalších výzkumů střevlíků k příznivějšímu podílu zastoupení zejména nejcitlivější skupiny R (R = 4.1%, A = 58% a E = 38%). I tento poměr však podle mého názoru nesvědčí o vysokém stupni zachovalosti a nízkém stupni antropogenního ovlivnění. Podíl nejcitlivějších druhů zůstává nadále velmi nízký (4.1 %). Spočítání stupně antropogenního ovlivnění pomocí indexu komunity střevlíkovitých (Nenadál, 1998) na základě údajů uvedených J. Vitnerem a J. Farkačem, který zahrnuje všechny ekologické skupiny střevlíků (R = 4.1%, A = = 57.9% a E = 38%) dojdeme k číslu 33, což odpovídá podle S. Nenadála (1998), který provedl analýzu 212 habitatů a celkového počtu 164 992 exemplářů, silně ovlivněným biotopům (maloplošné pozemky orných půd s ekotonovým zázemím liniových formací agrárních teras, mezí a lesních okrajů, kulturní louky, pastviny, zahrady a sady). **V žádném případě nelze mluvit o vysokém stupni zachovalosti a nízkém stupni antropogenního ovlivnění společenstev střevlíků** (J. Vitner, J. Farkač, p. 163). **Moje tvrzení o silném antropogenním ovlivnění společenstev střevlíků VVP je tedy správné. Účelové zkreslení celé metody bioindikačního hodnocení střevlíkovitých J. Vitnerem a J. Farkačem je zcela zřejmé.**
- V žádném případě není pravda, že plánovaná stavba měla zničit biotopy *Amphimallon ruficorne* a *Ochodaeus chrysomeloides* (tyto lokality měly být podle původních plánů zachovány).

**Shrnutí:**

Celková analýza mého textu provedená J. Vitnerem a J. Farkačem je naprosto jasně tendenční (zamlčování faktů a jejich překrucování, spekulace) s cílem zpochybnit mé vyjádření. Hlavní závěry, které se snažili J. Vitner a J. Farkač zpochybnit (důkladnost entomologického průzkumu a silné antropogenní ovlivnění společenstev epigeických brouků, zvláště střevlíků), jsou v plné míře prokazatelné. Velmi příznačný je způsob obou autorů nereagovat na celé rozsáhlé pasáže

mého vyjádření a snaha, aby můj názor nebyl brán v úvahu. Je zřejmé, že cílem J. Vitnera a J. Farkače nebylo objektivní posouzení mých odborných závěrů.

Za svévolný považuji postup autorů článku, kteří jej označují za „Stanovisko České společnosti entomologické". Pokud by článek byl stanoviskem ČSE, musel by být přijat příslušným orgánem ČSE (valnou hromadou).

V Č. Budějovicích 16.2.2004

RNDr. Jaroslav Boháč, DrSc.
Bezdrevská 15
370 11 České Budějovice